

Natascha Kampusch er verdenskendt for sit årelange fangenskab i Wolfgang Priklopils hus i Wien. I selvbiografien *3096 dage løftede hun sløret for de perverse forbrydelser, der blev begået imod hende igennem 8½ år*. I udgivelsen *Ti års frihed* fra 2016 fortæller Kampusch om sit liv efter 'at have befriet sig selv' og tager livtag med pressens forvrængede reportager samt behandlere, juristers, politi og efterretningstjenestes uprofessionelle håndtering af hendes situation i tiden 'i frihed'.

Forfatteren giver flere stærkt foruroligende eksempler på vildt fremmede mennesker, der mener at have retten til at ytre sig på en aggressiv og ydmygende måde over for et offentligt kendt offer. Men også journalister, mediefolk, en central højesteretsdommer i sagen samt forskellige professionelle behandlere tolker vidt og bredt om mulige måder at 'forstå' Kampusch's traumatisering på. Sensationslysten synes ingen ende at tage. Der figurerer konspirationsteorier om, at kidnapningen og fangenskabets skulle have været del af en pornoring. Kampusch's forældre menes desuden at have stået i ledtog med bortføreren Priklopil, og Kampusch selv 'havde måske været tiltrukket af gerningsmandens fristende tilbud om en alternativ tilværelse på afstand af sin familie' (en udlægning fra en højesteretsdommer, p.32).

Fjendtlig påvirkning i så stort et omfang er en væsentlig årsag til, at den psykisk hårdt tilredte kvinde ikke kan få fred til at etablere sig i sit eget liv og få det fulde udbytte af hjælp og behandling. Kampusch slår fast, at det at udvise resiliens åbenbart ses som et tegn på, at 'det nok ikke havde været så slemt'. Forbrydelsen imod Kampusch benægtes åbenlyst i dele af offentligheden, og forfatteren skriver, at 'ofret må bøde for den utryghed, som forbrydelsen udløser i samfundet'.

For psykologer er der konkret indhold at hente om, hvorledes Kampusch under sit fangenskab har været afhængig af gerningsmanden i et bizart tilknytningsforhold – alt sammen for at overleve. Hun er også åben om, at hun fortsat bakser med forskellige fysiske og psykiske problemer efter den mangeårige forbrydelse. Forfatteren ved, at det aldrig bliver muligt for hende helt at give slip på denne del af fortiden.

Samtidig appellerer hun til læseren om ikke at blive sat i bås. Hun skriver (p. 180): 'Det var de færreste, der var oprigtigt interesserede i at vide, at jeg gør mit bedste for at bevæge mig fremad i livet i en positiv ånd. På trods af alt, og netop derfor. Hvor står det skrevet, at man nødvendigvis og til sine dages ende er nødt til at blive i en negativ spiral, blot fordi man på et tidspunkt har lidt eller oplevet modgang?'

Kampusch vægrer sig imod at blive sat ind i en deterministisk formel som følge af sin traumatisering og fortæller om sine mange negative oplevelser 'i frihed' i et letlæst sprog. Lad os lytte til hende og blive inspirerede som behandlere – men også som fagfolk, der muligvis skal levere data til pressen om mennesker, der har været udsat for ufattelige forbrydelser. Her tænkes der ikke alene på enkeltstående ofre, men også på de mange, der fx udsættes for tortur og anden grusomhed i fængsler og krigshærgede områder. Er det nødvendigt – og hvis ja, i hvilket omfang – at indhente detaljer fra det enkelte menneskes traumer, for at befolkninger i velbjærgede samfund kan blive overbeviste om, at menneskelig grusomhed i virkeligheden finder sted? Ved vi nok om, hvad offentliggørelsen af private traumeberetninger efterfølgende gør ved dem, der enten selv eller på andres opfordring vælger at stå frem?

Vi kan søge mere systematiske svar på disse spørgsmål og naturligvis tilbyde rådgivning eller andet til mennesker, der offentligt står frem med deres fortid. Men vi kan også som fagfolk være mere bevidste om at lægge vægten på saglige artikler og almene interviews til den mere seriøse presse. Flyttes fokus i højere grad væk fra enkeltstående historier, skærmes de i forvejen ramte mennesker for offentlighedens mulige unuancerede dom. Natascha Kampusch's anden bog *Ti års frihed* er en understregning af, at der ikke er noget forløsende i personligt at stå frem med sin traumeberetning. Tværtimod.

Yderligere materiale

Natascha Kampusch's første bog *3096 dage* er filmatiseret med Thure Lindhardt i hovedrollen som Priklopil. Irsk-canadiske Emma Donoghue har skrevet en roman med den engelske titel *Room* (dansk 'Rum') om samme tema, ung pige/kvinde – og en femårig dreng født i fangenskabet – i en gerningsmands hjem. Denne roman er ligeledes blevet filmatiseret. Fiktionen, både bogen og filmen 'Room', kan formentlig tilfredsstille behovet for indsigt i en enkelthistorie, uden at nogen af den grund efterfølgende kommer til skade.